

שימוש בצבעים בעיצוב פנים

צבע הוא אלמנט ויזואלי מרכזי בעולמנו ויש לו השפעה גדולה מאוד כמעט בכל התחומים. לא מפתיע אם כך, שאחד האלמנטים המרכזיים בעיצוב הוא בחירת סקאלת הצבעים, גיווןם והמינונים של כל אחד מהם בפרויקט. סקאלת הצבעים בעיצוב פנים מושפעת גם מהחומרים והתאורה והגיוון בה הוא אינסופי.

תורת הצבע על קצה המכחול

צבע הוא תופעה פיסיקלית ופסיכולוגית מורכבת, בה משתתפים שלושה גורמים: מקור האור, העצם הנצפה והעין האנושית. מבחינה פסיכולוגית, צבע הוא הפירוש הניתן על ידי המוח האנושי, לאור באורך גל מוגדר הנקלט על ידי העין. כך למשל צבע אדום הוא פירוש של המוח לאור בתחום האדום של הספקטרום הנראה. לפיכך, גוף אשר מחזיר אור אך ורק בתחום האדום, יראה לנו כבעל צבע אדום. אם כן, הצבע אינו תופעה אובייקטיבית, אלא תופעה התלויה בתפיסה האנושית.

האור הלבן, המכיל את כל אורכי הגל שבספקטרום הנראה, פוגע באובייקט כלשהו. חלק מצבעי הספקטרום נבלע בגוף וחלק מוחזר ממנו. העין קולטת את הקרניים המוחזרות, מעבירה את המידע אל המוח, אשר מעבד את המידע ומחליט מהו הצבע.

מקור האור גם הוא בעל השפעה משמעותית על תפיסת הצבע. גוף המואר באור לבן, ואינו מחזיר אור כלל, יראה על ידינו כגוף שחור. לעומת זאת גוף הנראה לבן תחת תאורה "רגילה", יראה סגול אם יואר בנורה אולטרא סגולה (מתוך: multimedia.haifa.ac.il/photoshop/pc_files/color_theory.html).

גלגל הצבעים

חשיבות הצבעים

מושגים רבים נקשרים לצבעים: גלגל הצבעים, צבעי יסוד (כחול, אדום וצהוב), צבעים משלימים או מנוגדים, שחור ולבן, צבעי הקשת, הרמוניות, בהירות, רוויה, צבעים חמים וקררים, צבעי חורף וצבעי קיץ, צבעים המקושרים לחומר (חול, עץ, מתכת), צבעי אזהרה, צבעי הסוואה ועוד (להרחבה: josh.co.il/?p=133).

לצבעים ישנה חשיבות רבה גם בעולם החי והצומח ויש להם השפעה קריטית על הישרדותם של מינים בטבע. בתרבות האנושית משמעות שונות נקשרות לכל צבע ויחד עמן אסוציאציות וקונטציות תלויות תקופה ותרבות. לצבעים השפעה פסיכולוגית על התפיסה והרגש האנושיים וביכולתם לעורר זיכרונות, ליצור אווירה, תחושות, השראה, מצבי רוח ועוד.

צבעי הסוואה, כאן מסתתרת חיה
מתוך: psagot.tzafonet.org.il

צבע ועיצוב

מראשית ימי האנושות ידע האדם להפיק ולגוון צבעים שונים משימוש בחומרים שנמצאו בטבע כגון עלי כותרת של פרחים, סלעים, אדמה וחומרים מן החי. עדות לכך קיימת בצירי קיר צבעוניים שנמצאו במערות האדם הקדמון במקומות שונים בעולם. ציירים מכל הזמנים למדו כחלק מהתמחותם המקצועית להכין צבעים במה ידיהם בשיטות שהועברו מדור לדור.

אלמנט הצבע נקשר בימינו לכל תחומי התעשייה והעיצוב. אומנות, איפור, הלבשה, פרסום, ענפי תעשייה שונים ואף תעשיית המזון. אנו עדים לכך שהצבע הוא בעל משמעות רבה כל כך בתרבות האנושית וכי הוא נושא לאופנות ולטרנדים מתחלפים.

מאחר שהניראות של הצבע תלויה באובייקט, בתאורה ובתפיסה האנושית, הרי שלכל אחד מהגורמים הללו ישנה השפעה על התוצאה הסופית. כמעצבים, יש לנו את היכולת להשפיע על שניים מהגורמים הללו, על האובייקט עצמו מבחינת צבע, חומר, טקסטורה ומבנה, ועל התאורה.

איך להחליט באילו צבעים וגוונים להשתמש בפרויקט?

כדי להשיב על שאלה זו עלינו לשאול את עצמנו מספר שאלות נוספות: בראש ובראשונה, מהו הקונספט של החלל (ראו מאמר "ממקור השראה לקונספט בעיצוב"), מהו המסר העיצובי, מיהו קהל היעד, האם בחלל הנתון קיימות מגבלות כדוגמת גודל, צפיפות, צורה. עוד נשאל מה אנחנו אוהבים, כלומר, אילו צבעים וגוונים יעניקו לנו את התחושה הרצויה בחלל וכן אילו צבעים ישרתו את ייעודו של החלל ושימושיו.

חדר מגורים בצבעים מודגשים על פי איקאה

סקאלת צבעים רגועה בחדר השינה על פי איקאה

עקרונות בסיסיים בעיצוב בצבע

לצבעים יכולות השפעה עצומות, עד כדי כך שגיוונם אף בצורה מינורית יכול להשפיע על האווירה והתחושה המתקבלים בחלל. בגדול, צבעים כהים "מקטינים" ומצמצמים את המרחב, לכן לא מומלץ להשתמש בהם בחללים קטנים וצפופים, או ככאלה שמעוניינים לייצר בהם תחושת גודל ומרחב. כן מומלץ להשתמש בהם בחדרים גדולים או גדולים מידי על מנת להשרות תחושה אינטימית. צבעים בהירים יוצרים תחושת מרחב ולכן כדאי להשתמש בהם בחללים קטנים או כאלה שנרצה לייצר בהם תחושת מרחב או "הגדלה".

צבעים חזקים מושכים את העין ויוצרים גירויים, בעוד גווני פסטליים תורמים לשלווה ולרוגע. בהתאם לכך לא כדאי להשתמש במינונים גבוהים של צבעים חזקים בחללים המיועדים למנוחה, לרגיעה ולשינה. מאידך, צבעים חזקים כן יכולים להתאים לחללים המיועדים לייצר תחושת "רעש" ולעודד גירויים וערנות.

עיצוב מונוכרומטי בצבע אחד או בגווני שונה משימוש בשניים או שלושה צבעים שונים, משלימים או מנוגדים. חשוב לבדוק כיצד משתלבים יחד הצבעים או הגווני בסקאלה שנבחר וכיצד תורם השילוב להגשמת ייעודו של החלל.

צבעים מעודדי יצירתיות, משרדי גוגל בחיפה

עקרון השילוב בין הגוונים

בקביעת סקאלת הצבעים לפרויקט מומלץ לבחור בשלושה עד חמישה גוונים. סקאלת צבעים המונה יותר מחמישה צבעים אינה נתפסת בעין האנושית והאפקט שיתקבל יהיה כאוטי.

השילוב של מינוני הצבעים יכול לנוע מדרגה של שוויון ועד לחלוקה שבה יהיה לצבע אחד או יותר דומיננטיות בחלל. לדוגמא, בסקאלה בת 3 צבעים ניתן לבחור גוון או צבע ראשי שיהווה רקע וימלא לפחות כמחצית מהחלל, צבע או גוון נוסף, לרוב כהה או חזק יותר, במינון נמוך יותר מהראשון, כשליש מהחלל או פחות, וגוון שלישי שהוא הכהה ו/או החזק ביותר, כשישית מהחלל או פחות. הצבע הראשון מקנה רקע ובסיס, השני מעניק טון והשלישי יוצר את נקודות הפוקוס והעניין בחלל.

סיכום

בחירת הצבעים והשילובים ביניהם היא תורה שלמה. שילובים שונים יכולים ליצור השלמה או ניגודיות, אסטטיקה נעימה או אפקט צורם, תחושת מחנק או רווחה, הגדלה או הקטנה, רוגע או סערה וכן הלאה. חשוב לקחת בחשבון את הגורמים השונים בעת בחירת סקאלת הצבעים בעיצוב פנים, כך שתיווצר בחלל התחושה ה"נכונה" ו"המסר אליו התכוון המשורר".

איילת שטיין, מעצבת פנים